

В [библиотеката](#) на desebg.com представям документалния сборник „**Държавна сигурност и анархистите в България 1944-1991**”.

Изданието е на [Комисията по досиетата](#) и е от нейната изследователска програма за 2018 г. То излиза под №47 на документалната поредица на Комисията „Из архивите на ДС”, започнала през 2009 г.

Сборникът беше [представен на 27 октомври 2021 г. пред представители на академичните среди](#) в Правно-историческият факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“ съвместно с Департамент „История и цивилизация“ на Американски университет в Благоевград, като премиерата се излъчваше онлайн за граждани и студенти от страната и чужбина.

Представянето на фототипното издание идва с двегодишно закъснение заради ограниченията, въведени след избухване на пандемията от ковид-19, която попречи на Комисията по досиетата да провежда нормално своята публична дейност по популяризиране на документите на бившата Държавна сигурност.

В хартиеното издание на сборника са включени 115 архивни документи, а в разширения електронен вариант (DVD) – 232, като подборът е направен от над 100 архивни единици.

Преследването на анархистите от комунистическия режим

Написано от Христо Христов
Неделя, 31 Октомври 2021 16:52

Както заяви по време на премиерата членът на Комисията по досиетата Екатерина Бончева „малко се знае за движението на анархистите в България“. Те се преследвани и преди 9 септември 1944 г., но архивните документи на Държавна сигурност разкриват какво се е случило с анархистите след Деветосептемврийския преврат, с който във властта влизат комунистите.

Още през 1945 г. структурата на отделение „А“ на ДС (вътрешното политическо разузнаване) съществува подразделение (група), която е натоварена с преследването на анархистите в страната.

Архивите разкриват, че масовите арести и въдворявания в лагери започват през 1945 г., но най-силният удар анархистите получават през декември 1948 г., броени дни преди Петият конгрес на Българската работническа партия (комунисти), на която тя сменя името си на БКП и приема старинския модел на развитие на тоталитарната държава.

В план за реализация на разработката по линия на анархистите в България от 14 декември 1948 г. се подчертава, че „анархистите са станали проводници на всички реакционни действия и пропагандатори против народната власт. Превърнали са се на клеветническа шпионска група, водят курс на подготовка за въоръжена борба и бягство от страната. Те са солидарни с всички реакционни сили в страната“.

Следва масов арест на най-активните анархисти – 180 души и изпращането им в лагери. В резултат на удара на част от активистите им са повдигнати обвинения, а политическият съдебен процес е проведен при закрити врата.

Така е сложена дейността на легалната организация на анархистите (това не е единствения съдебен процес срещу тях, б. а.). През 1951 г. различни доклади на ДС обаче сочат, че те са продължили съществуването си нелегално.

През втората половина на 50-те години на ХХ век репресивният апарат на БКП признава, че въпреки преминаването през концлагери повечето от анархистите не са приели да сътрудничат.

Преследването на анархистите от комунистическия режим

Написано от Христо Христов
Неделя, 31 Октомври 2021 16:52

От архивните документи на ДС в началото на 60-те години става ясно, че анархистите са между 650-850 души. Този брой, който е сравнително малък с други групи в обществото, припознати от комунистическия режим като „врагове“, не е основание ДС да изостави преследването и разработването на анархистите.

Освен лагери и затвори част от анархистите са изселени в затънтени краища на страната, разкриват още архивните документи на ДС.

В сборника са включени и документи, представляващи списъци на анархисти, подложени на въдворяване без съд и присъда.

Както и останалите издания от поредицата „Из архивите на ДС“ и този сборник се разпространява безплатно от Комисията по досиетата.

Той може да бъде намерен от читателите в централата на независимия държавен орган, натоварен със съхраняването на архивното наследство на ДС и разузнавателните служби на БНА, намираща се в центъра на София на ул. „Врабча“ 1.

Електронните форми на хартиеното издание, както и на разширеното издание могат да бъдат изтеглени от страницата на Комисията по досиетата ([ВИЖ ТУК](#)).

„Държавна сигурност и анархистите в България 1944-1991“, документален сборник, издание на Комисията по досиетата, 2018 г.